

Αρχείο
Λόγοι

**ΟΜΙΛΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ Β.Ε.Τ. κ. Κ. ΣΗΜΙΤΗ
ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΠΡΥΤΑΝΕΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ
ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ**

Αγαπητοί Πρυτάνεις των Ελληνικών Πανεπιστημίων
και Πρόεδροι των Ερευνητικών Κέντρων,

Πριν δέκα μέρες, διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί προέβλεψαν με αρκετή αυτοπεποίθηση ότι η παγκόσμια ύφεση είναι πια παρελθόν και η ανάπτυξη το 1994 και 95 θα έρδει με εντυπωσιακούς ρυθμούς. Η διεθνής οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να αυξηθεί περισσότερο από 3% την φετινή χρονιά, ενώ την επόμενη ο ρυθμός, θα πλησιάσει το 4%. Δυστυχώς όμως τα μερίδια στην ανάπτυξη δεν θα είναι τα ίδια για όλους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αναμένεται να αυξήσει την δραστηριότητα της περισσότερο από 2% φέτος και 3% του χρόνου, πράγμα που σημαίνει ότι οι ευρωπαϊκές οικονομίες θα χάσουν σημαντικά μερίδια στις διεθνείς αγορές. Έτσι θα υστερήσουν και στην σχετική ταχύτητα αντιμετώπισης των διαρθρωτικών προβλημάτων και κυρίως της ανεργίας που κινδυνεύει να αποτελέσει βρόχο στο όραμα της κοινωνικής συνοχής και ολοκλήρωσης της κοινότητας.

Η εικόνα γίνεται όμως ακόμα πιο απαισιόδοξη αν κανείς συγκρίνει τις αναπτυξιακές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας με την απογείωση της διεθνούς δραστηριότητας. Η χώρα μας παραμένει καθηλωμένη από τις μακροοικονομικές ανισορροπίες του υψηλού πληθωρισμού, του δημόσιου χρέους και της συρρίκνωσης των επενδύσεων έτσι ώστε ενδέχεται να μην μπορέσει να παρακολουθήσει το αναπτυξιακό άλμα της διεθνούς οικονομίας. Η σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας έχει ήδη αρχίσει να αποδίδει καρπούς, χρειάζεται όμως μία γιγάντια κινητοποίηση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας για να μπορέσει να μετατρέψει το θετικό κλίμα της σταθεροποίησης σε προωθητική δύναμη ανάπτυξης.

Κλειδί στην δυναμική της ανάπτυξης είναι η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής παραγωγής. Ανταγωνιστικότητα όμως που δεν στηρίζεται ούτε στην συρρίκνωση των πραγματικών μισθών, ούτε στην κρατική προστασία, ούτε σε τεχνητά μονοπώλια, ούτε στην παράνομη εργασία, ούτε στην ατιμώρητη καταστροφή του περιβάλλοντος.

Αλλά μία ανταγωνιστικότητα, που στηρίζεται στην ποιότητα του προϊόντος και των υπηρεσιών, σε σύγχρονες μεθόδους παραγωγής, την ικανοποιητική αμοιβή της εργασίας και την προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό το είδος της ανταγωνιστικότητας απαιτεί δύο προϋποθέσεις:

Πρώτον, την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων και ιδιαίτερα μάλιστα σε σύγχρονες τεχνολογίες και προϊόντα.

Δεύτερον, την αξιοποίηση καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο μπορεί να σχεδιάζει και να προτείνει νέες μεθόδους παραγωγής, να υιοθετεί τη σύγχρονη τεχνολογία και να μπορεί έγκαιρα να προσαρμόζει και να προσαρμόζεται το ίδιο στις εξελίξεις. Ένα ανθρώπινο δυναμικό που δεν θα έχει ανάγκη τις πελατειακές σχέσεις για να βρει ή να διατηρήσει μία απασχόληση, αλλά θα συμμετέχει και θα διαμορφώνει το ίδιο την αναπτυξιακή πορεία των επιχειρήσεων, του κράτους και της χώρας.

Η μακροοικονομική σταθερότητα είναι βέβαια ένας απαραίτητος όρος για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων, και ιδιαίτερα εκείνων από το εξωτερικό. Η μείωση του δημόσιου χρέους, για παράδειγμα, θα επιτρέπει και την χρηματοδότηση των ιδιωτικών επενδύσεων αλλά και την δημιουργία υποδομών που είναι απαραίτητες για την αποδοτική λειτουργία των επιχειρήσεων. Δεν φτάνει όμως η μακροοικονομική σταθερότητα ούτε για την στροφή σε νέες τεχνολογίες, ούτε για την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και την ενσωμάτωση του στην παραγωγική διαδικασία. Για να επιτευχθεί η δεύτερη αυτή συνθήκη της ανάπτυξης θα πρέπει να καταστρώσουμε και να εφαρμόσουμε νέες πολιτικές. Σ' αυτή τη νέα πολιτική ανάπτυξης θα πρέπει να διδαχθούμε τόσο από τα σφάλματα τα δικά μας και της Ευρώπης όσο και από τις επιτυχίες της Αμερικής και της Ιαπωνίας. Η νέα πολιτική της ανάπτυξης δεν θα πρέπει να σκοπεύει στο πώς θα περιορίσει τις επιδράσεις του καινούργιου για να περισώσει το παλιό. Αλλά το πώς θα επιταχύνει τις αλλαγές και θα διαμορφώσει ένα νέο μπλοκ των δυνάμεων της παραγωγής και των δυνάμεων της γνώσης, ικανό να απογειώσει την ελληνική οικονομία και να την ξαναβάλει στην τροχιά της ανάπτυξης.

Κυρίες και κύριοι,

Τον περασμένο Ιούλιο έγινε στο Σβερίν της Ανατολικής Γερμανίας μία Κοινή Συνάντηση των Υπουργών Παιδείας και των Υπουργών Έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είχε ακριβώς αυτό το σκοπό: Πώς θα πετύχουμε την αξιοποίηση των γνώσεων και της έρευνας από τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και πώς οι ερευνητές και οι νέοι επιστήμονες μπορούν να συμβάλλουν πιο αποτελεσματικά στην διαμόρφωση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της Ευρωπαϊκής Οικονομίας.

Αν αυτοί οι στόχοι αποτελούν προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την χώρα μας είναι αδήριτη αναγκαιότητα. Σε συντριπτικό βαθμό, οι νέες γνώσεις και οι νέες τεχνικές αναπτύσσονται στη χώρα μας στα Πανεπιστήμια και τα Ερευνητικά Κέντρα. Θα πρέπει, κατά συνέπεια να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να πετύχουμε την αποδοτική αξιοποίηση του έμψυχου δυναμικού τους και την παραγωγική αξιοποίηση της τεχνογνωσίας που έχουν συσσωρεύσει.

Ο στόχος αυτός δεν είναι βέβαια βραχυχρόνιος, γιατί δεν πρέπει κανείς να παραγνωρίζει τις κληρονομημένες στρεβλώσεις του παρελθόντος. Αρκετές φορές ο τρόπος ίδρυσης και λειτουργίας ορισμένων τμημάτων των Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων, όπως επίσης και η νοοτροπία μεγάλου μέρους των ελληνικών επιχειρήσεων θέτουν εμποδία στην υλοποίηση αυτού του στόχου. Δεν είναι ίσως καιρός να αναφερθεί κανείς στα προβλήματα αυτά και τις αιτίες που τα συσώρευσαν, και θα προτιμήσω να περιγράψω εδώ μία σειρά από μέτρα και προτάσεις για την αντιμετώπισή τους.

Ως Υπουργείο Βιομηχανίας-Ενέργειας και Τεχνολογίας έχουμε υιοθετήσει ένα νέο πλαίσιο πολιτικής που προωθεί την ανάπτυξη μέσα από την ανταγωνιστικότητα, την ποιότητα και τις νέες τεχνολογίες.

Σ'αυτή την κατεύθυνση σχεδιάζουμε και υλοποιούμε τα εξής:

Πρώτο βήμα

1. Υποστήριξη της έρευνας στα Πανεπιστήμια και τα Ερευνητικά Κέντρα και λειτουργία μηχανισμών για την παραγωγική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και προϊόντων των ερευνητικών προγραμμάτων.

Τις προηγούμενες μέρες πραγματοποιήθηκε η επιλογή των ερευνητικών προγραμμάτων του ΕΠΕΤ-2, όπου πολλά πανεπιστήμια σημείωσαν

θεαματικές επιτυχίες. Σε αντίθεση με το ΕΠΕΤ-1 που απέκλειε τα Πανεπιστήμια, στο τωρινό πρόγραμμα τα ΑΕΙ θα συμμετάσχουν στα μισά περίπου έργα και η χρηματοδότησή τους θα πλησιάζει το 1/4 της συνολικής δαπάνης του Προγράμματος. Στο ίδιο Πρόγραμμα είναι καθοριστική και η συμμετοχή της Βιομηχανίας που θα καταβάλει και θα απορροφήσει πόρους ίσους με το ήμισυ του συνολικού Προγράμματος, ενώ τα Ερευνητικά Κέντρα θα απορροφήσουν το 1/5 περίπου της χρηματοδότησης. Προκύπτει έτσι μια ισορροπία συμμετοχής ΑΕΙ, Ερευνητικών Κέντρων και Επιχειρήσεων, που είναι ιδιαίτερα ευνοϊκή για την υλοποίηση και αξιοποίηση των προγραμμάτων.

Την περίοδο αυτή ξεκινά επίσης μια σημαντική διαδικασία παραλαβής και αποτίμησης των έργων που εκτελέστηκαν στο STRIDE και το ΕΠΕΤ-1. Θα φανεί έτσι ποιά έργα ολοκληρώθηκαν με επιτυχία, και ποιά υστέρησαν. Ταυτόχρονα θα εμπεδωθεί η αντίληψη ελέγχου και επιβράβευσης που είναι απαραίτητος όρος για την δημιουργική εξέλιξη της ερευνητικής κοινότητας.

2. Έχει ήδη αρχίσει η υλοποίηση του Δεύτερου Υποπρογράμματος του ΕΠΕΤ-2. Πέρα από τα γνωστά Προγράμματα ΠΑΒΕ, ΣΥΝ και ΠΕΝΕΔ θα περιλαμβάνει και πολλές νέες δράσεις, όπως οι εξής:

(α) Υποτροφίες ΥΠΕΡ

Το Πρόγραμμα Υποτροφιών Προσανατολισμένης Ερευνας (ΥΠΕΡ) είναι ένα νέο Πρόγραμμα που προκηρύσσεται από την ΓΓΕΤ για την ενίσχυση της βιομηχανικής έρευνας και της καινοτομίας και θα οδηγήσει σε Διδακτορική Διατριβή.

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η αύξηση της ροής επιστημόνων, κατόχων διδακτορικών διπλωμάτων, με εμπειρία σε εφαρμοσμένη έρευνα, προς τις επιχειρήσεις του Δημόσιου ή Ιδιωτικού Τομέα.
- Η αναβάθμιση στελεχών επιχειρήσεων με την απόκτηση διδακτορικών διπλωμάτων εφαρμοσμένης έρευνας.
- Η αναβάθμιση στις αξιολογήσεις των διευθυντικών στελεχών των επιχειρήσεων της σημασίας της εφαρμοσμένης έρευνας και της

τεχνολογικής ανανέωσης ως βασικών στοιχείων του στρατηγικού σχεδιασμού της επιχείρησης.

- 1 - Η ενίσχυση της επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ ΑΕΙ, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων.

Με το Πρόγραμμα αυτό αναμένουμε να δημιουργηθεί ένα υψηλής ποιότητας ερευνητικό δυναμικό, που θα έχει άμεση εξοικείωση με τα θέματα της παραγωγής.

(6) Μονάδες Σύνδεσης Ερευνας και Παραγωγής

Η χαμηλή μέχρι σήμερα διασύνδεση της Ερευνας των Πανεπιστημίων ή άλλων Ερευνητικών Φορέων με την παραγωγή παρατηρείται σε πολλές ανεπτυγμένες χώρες.

Τα αποτελέσματα των ερευνητικών δραστηριοτήτων των Ερευνητικών Φορέων της χώρας είναι κυρίως δύο. Πρώτον, οι διάφορες μορφές νέας γνώσης που καταγράφεται σε εκδόσεις αποτελεσμάτων, δημοσιεύσεις σε περιοδικά και ανακοινώσεις σε συνέδρια, διδακτορικές διατριβές και διπλωματικές ή μεταπτυχιακές εργασίες. Δεύτερον, τα εμπράγματα ερευνητικά "προϊόντα". Τέτοια προϊόντα μπορεί να είναι νέο λογισμικό και προγράμματα Η/Υ, πρωτότυπες μέθοδοι σχεδίασης ή παραγωγής προϊόντων, μηχανήματα, μετρητικές συσκευές, διάφορα πολιτισμικά προϊόντα κ.λπ. Πρόκειται για σημαντικό πλήθος προϊόντων χρήσιμων για την ανάπτυξη της χώρας, ορισμένα από τα οποία παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές άμεσης οικονομικής εκμετάλλευσης. Μέχρι τώρα η οικονομική εκμετάλλευση των προϊόντων αφήνεται σχεδόν αποκλειστικά στους ερευνητές, οι οποίοι όμως σε ελάχιστες περιπτώσεις την επιχειρούν παρόλο που το μεγαλύτερο ποσοστό των Εθνικών ή Κοινοτικών προγραμμάτων έχει προϋπόθεση έγκρισης την οικονομική αποδοτικότητα των αποτελεσμάτων του. Η μη συστηματική εκμετάλλευση των προϊόντων οφείλεται μεταξύ άλλων και στους εξής παράγοντες:

1. Η οικονομική εκμετάλλευση απαιτεί πληροφόρηση του παραγωγικού τομέα και σχέσεις με τους φορείς έρευνας, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχουν.
2. Απαιτεί επίσης χρόνο, ειδικές επιχειρηματικές, νομικές και οικονομικές γνώσεις, διαπραγματευτικές δεξιότητες, τις οποίες δεν διαθέτουν πάντα οι ερευνητές.
3. Η νομική κάλυψη της συνεργασίας, η απαιτούμενη κατοχύρωση προϊόντων με διπλώματα ευρεσιτεχνίας απαιτεί πόρους και γνώσεις οι οποίοι δεν είναι πάντα διαθέσιμοι εκ των προτέρων.
4. Δεν υπάρχουν επαρκείς κανονισμοί στους Ερευνητικούς Φορείς οι οποίοι να καθορίζουν τα δικαιώματα των συντελεστών της Ερευνας (Ερευνητής, Φορέας, Χρηματοδότης) πάνω στα παραγόμενα προϊόντα.

5. Οι παραγωγικοί φορείς δεν είναι ενημερωμένοι για τις δυνατότητες των ερευνητικών φορέων και δεν αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες αναζήτησης οικονομικά αξιοποιήσιμων ερευνητικών προϊόντων.

Ορισμένα από αυτά τα προβλήματα ενώ είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν από μεμονωμένους ερευνητές είναι ευκολότερο να αντιμετωπισθούν συνολικά από τους ερευνητικούς φορείς. Αυτός είναι και ο λόγος δημιουργίας των "Γραφείων Σύνδεσης Έρευνας και Παραγωγής".

Τα Γραφεία Σύνδεσης αποτελούν πρακτική που ακολουθείται διεθνώς για την δημιουργία ευνοϊκού κλίματος αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Το σύνολο σχεδόν των μεγάλων Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων του εξωτερικού διαθέτουν γραφεία, στόχοι των οποίων είναι η καλλιέργεια σχέσεων με τους φορείς της παραγωγής και η μεταφορά σημαντικού τμήματος της έρευνας των επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο ή το Κέντρο. Η ΓΓΕΤ εκτιμώντας την ανάγκη αξιοποίησης της έρευνας των Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων ετοιμάζεται να χρηματοδοτήσει αρκετές προτάσεις που ήδη έχουν υποβληθεί από Πανεπιστήμια, και ελπίζει ότι αυτό το μέτρο θα συντελέσει πολύ στη γόνιμη ζεύξη έρευνας και παραγωγής.

(γ) Δίκτυα Ερευνητών

Είναι όμως επίσης σημαντικό να προωθήσουμε και ένα αποτελεσματικό μηχανισμό οριζόντιας διασύνδεσης και επικοινωνίας μεταξύ των Ερευνητικών Κέντρων όπως και μεταξύ Κέντρων και Πανεπιστημίων. Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να δημιουργηθούν Δίκτυα Επικοινωνίας και Συντονισμού μεταξύ των ομοειδών ή συμπληρωματικών ερευνητικών δραστηριοτήτων των Ερευνητικών Κέντρων.

Πολλές φορές μία ερευνητική ομάδα δεν μπορεί να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται λόγω του μικρού μεγέθους, ή λόγω εξειδίκευσης σε ορισμένους μόνο τομείς. Ο συντονισμός επιτρέπει την δημιουργία μεγαλύτερων ομάδων και διευκολύνει την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων. Ταυτόχρονα όμως παρέχει και την δυνατότητα σύγκρισης των ερευνητών των διαφόρων ομάδων και αυξάνει έτσι τον ανταγωνισμό που είναι απαραίτητος για την διαρκή βελτίωση των επιδόσεων.

Επίσης πρέπει να υπάρξει διαρκής επικοινωνία και συντονισμός μεταξύ ομοειδών δραστηριοτήτων των Κέντρων και των Πανεπιστημίων, ιδιαίτερα αν πρόκειται για σχηματισμό ομάδων προς συμμετοχή σε ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε ικανής έκτασης και δυναμισμού ερευνητικές ομάδες για να συνεργασθούν αλλά και να ανταγωνιστούν τις ομάδες άλλων χωρών.

(δ) Κοινή βασική υποδομή Δικτύων

Η αναβάθμιση της ηλεκτρονικής διασύνδεσης των ερευνητικών ομάδων ΑΕΙ, Ερευνητικών Κέντρων και Βιομηχανιών μεταξύ τους και με τα Εθνικά, Κοινοτικά και Διεθνή κέντρα πληροφόρησης είναι πολλαπλά διαπιστωμένη ανάγκη της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Είναι επίσης γνωστό ότι η ανάγκη αυτή έχει αντιμετωπισθεί στη χώρα μας μέχρι στιγμής κυρίως με χρηματοδοτήσεις του ΥΒΕΤ. Χαρακτηριστική όμως παραμένει η ανεπάρκεια δικτυακών μέσων σε μέλη της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας που κατά τα άλλα συμμετέχουν με επιτυχία σε Ερευνητικά Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ δεν διαθέτουν καμιά φορά ούτε τη στοιχειώδη υποδομή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Την ίδια στιγμή, η Κοινωνία της Πληροφορίας αναπτύσσεται με αλματώδεις ρυθμούς. Αυτό δημιουργεί κινδύνους ασύμμετρης και αναιμικής συμμετοχής χωρών του Ευρωπαϊκού Νότου και βεβαίως της Ανατολικής Ευρώπης και του τρίτου κόσμου.

Με βάση την διεθνή πρακτική, υπάρχει σήμερα μεγάλη ανάγκη να αναβαθμιστούν και ενοποιηθούν οι δικτυακές υπηρεσίες της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας. Το ΥΒΕΤ και η ΓΓΕΤ θα προχωρήσουν στην σύσταση και ανάπτυξη ενός Εθνικού Φορέα Ερευνητικών Δικτύων που θα περιλαμβάνει τα κύρια δίκτυα Ε&Τ της χώρας όπως επίσης και τους μείζονες χρήστες τέτοιων δικτύων. Ο φορέας θα παρέχει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε ΑΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα και την ευρύτερη Επιστημονική Κοινότητα της χώρας, χωρίς τεχνικούς, οικονομικούς ή διαδικαστικούς αποκλεισμούς. Παράλληλα, φορείς που έχουν ήδη προηγμένες υπηρεσίες δικτύων θα μπορέσουν να αναπτύξουν περαιτέρω τις υπηρεσίες αυτές εκμεταλλευόμενοι την ενεργή συμμετοχή του ΟΤΕ και της ΓΓΕΤ στον οργανισμό αυτό. Σε πρώτη φάση θα εξασφαλισθεί διεθνής πρόσβαση υψηλής ταχύτητας στον

Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο χωρίς το τεράστιο κόστος που συνεπάγεται η υπηρεσία αυτή όταν υλοποιείται από μεμονωμένους φορείς ή χρήστες.

Ο φορέας αυτός θα υλοποιηθεί σύντομα με ειδική δράση της ΓΓΕΤ σε συνεργασία με τον ΟΤΕ στα πλαίσια του ΕΠΕΤ II. Θα ληφθεί ειδική μέριμνα ώστε στο έργο να συμμετέχουν Ακαδημαϊκοί και Ερευνητικοί φορείς και να διασφαλίζονται τα επιμέρους συμφέροντα των φορέων, χρηστών και παραγωγών των υπηρεσιών πληροφόρησης.

Τα παραπάνω μέτρα ελπίζουμε ότι θα συμβάλλουν στον καλύτερο συντονισμό και συνεργασία μεταξύ Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων, όπως επίσης και στη συνεργασία των δυνάμεων της έρευνας και της παραγωγής.

Μένουν όμως ακόμα να γίνουν πολλά και για τον σχεδιασμό και υλοποίηση τους θα πρέπει να υπάρξει μία συνεχής συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Το Υπουργείο Παιδείας με το Υπουργείο Βιομηχανίας. Τα Πανεπιστήμια με τα Ερευνητικά Κέντρα. Με τις επιχειρήσεις και τους εκπροσώπους τους, έτσι ώστε να καταφέρουμε την τελική επιτυχία αυτής της προσπάθειας. Τα κυριότερα θέματα που θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε στο άμεσο μέλλον είναι τα ακόλουθα:

1. Συστηματική αξιολόγηση και αποτίμηση των ερευνητικών προγραμμάτων και των φορέων της έρευνας.

Όσο και να φαίνεται παράξενο, τα περισσότερα ερευνητικά προγράμματα δεν συνηθίζεται να αξιολογούνται για το τι προσέφεραν, τι προβλήματα έλυσαν και αν το πέτυχαν με οικονομικό τρόπο. Εκτός αν βρεθούν ερευνητές με ζήλο και προσπάθισουν να αξιοποιήσουν το αποτέλεσμα της δουλειάς τους, αρκετές φορές τα προγράμματα καταλήγουν να στοιβάζονται σε βιβλιοθήκες συχνά μάλιστα χωρίς ταξινόμηση. Η κατάσταση αυτή πρέπει να αλλάξει ριζικά. Ήδη, όπως ανέφερα και προηγουμένως, έχουμε σχεδιάσει την διεξοδική παραλαβή και αποτίμηση των μέχρι τώρα έργων και ελπίζουμε αυτό να αποτελέσει ένα μόνιμο δεσμό για όλα τα υλοποιούμενα έργα.

Παράλληλα όμως πρέπει να υιοθετηθούν και συστήματα περιοδικής αξιολόγησης των φορέων της έρευνας. Όσο και να ενοχλήσει ορισμένους η αξιολόγηση, θα πρέπει να προχωρήσει. Να αποκαλύψει ποιοί υπερέχουν και

ποιοί υστερούν και γιατί υστερούν. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να δούμε τις αδυναμίες και να τις θεραπεύσουμε, αντί να βολευόμαστε σε μία ισοπεδωτική αντίληψη των πραγμάτων.

Η υπάρξη συστηματικής αξιολόγησης θα επιτρέπει και την διάκριση πολλών φορέων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, πράγμα που θα δημιουργήσει μία νέα δυναμική για τα ελληνικά Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα. Θα διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε δίκτυα συνεργασίας με φορείς και επιχειρήσεις του εξωτερικού, και αυτό με τη σειρά του θα προσελκύσει και ερευνητές αλλά και επενδύσεις στη χώρα μας.

2. Δίαυλοι διαρκούς επικοινωνίας μεταξύ Πανεπιστημίων, Ερευνητικών Κέντρων και Βιομηχανίας.

Πρέπει να ξεκινήσει μία συστηματική και διαρκής συνεργασία του ερευνητικού δυναμικού με τις επιχειρήσεις που επιδιώκουν τον τεχνολογικό τους εκσυγχρονισμό και αποτελούν έτσι τους "καταναλωτές" της ερευνητικής και τεχνολογικής γνώσης. Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να υπάρξουν νέες μορφές συνεργασίας, αλλά και ανταγωνισμού, μεταξύ των διαφόρων ερευνητικών ομάδων καθώς και μεταξύ ερευνητικών ομάδων και επιχειρήσεων.

Τα οριζόντια δίκτυα ομοειδών ερευνητικών ομάδων μεταξύ Ερευνητικών Κέντρων και ΑΕΙ, τα κοινά επιστημονικά συνέδρια, τα Γραφεία Σύνδεσης που αναφέρθηκαν, τα Τεχνολογικά και Επιστημονικά Πάρκα, αποτελούν εργαλεία μίας συστηματικής πολιτικής προς την κατεύθυνση αυτή. Οι δεσμοί αυτοί είναι καινούργιοι στην ελληνική πραγματικότητα, και είναι φυσικό σε ορισμένες περιπτώσεις να αναφύονται προβλήματα ή να μην εφαρμόζονται με τον καλύτερο τρόπο. Πρέπει να λάβει όμως κανείς υπόψη του ότι και στις ξένες χώρες με πολύ μεγαλύτερη πείρα σε έρευνα και τεχνολογία, οι δεσμοί αυτοί υφίστανται σημαντικές προσαρμογές στις αυξημένες σημερινές απαιτήσεις για τον συντονισμό της έρευνας και την βέλτιστη αξιοποίησή της στην οικονομική ανάπτυξη. Το σημαντικό σε αυτή την μεταβατική διαδικασία δεν είναι οι όποιες αντιρρήσεις θα μπορούσε να έχει κανείς με μία συγκεκριμένη εκδοχή εφαρμογής τους, αλλά το γεγονός ότι η δημιουργία των δεσμών αυτών έχει τεθεί επί τάπητος και η αναγκαιότητά τους έχει επιτέλους αναγνωριστεί από τους ίδιους τους φορείς της έρευνας, της παραγωγής, αλλά και από την πολιτεία.

Στην πορεία υλοποίησής τους θα χρειαστεί συχνά να γίνουν διορθώσεις και βελτιώσεις, και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να εξασφαλιστούν οι όροι του δεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων ερευνητικών φορέων και των διαφόρων εταιρειών διαχείρισης, έτσι ώστε να μπορεί να υπάρξει σύγκριση και πρακτική αξιολόγηση εναλλακτικών προτάσεων. Η πολιτεία δεν έχει κανένα λόγο να επιβάλλει ένα ομοιόμορφο μοντέλο ερευνητικής δραστηριότητας και συμπεριφοράς σε όλους τους ερευνητικούς και διαχειριστικούς φορείς. Μπορεί μάλιστα να διαφοροποιήσει την χρηματοδότησή της ανάλογα με τον βαθμό επιτυχίας της προσπάθειας από κάθε φορέα, ώστε να δώσει τα κίνητρα στις ερευνητικές ομάδες να διακριθούν τόσο στην ποιότητα της έρευνας όσο και στον τρόπο αποτελεσματικής της αξιοποίησης από τον παραγωγικό τομέα. Το πώς θα επιτευχθεί η οικονομική αξιοποίηση της έρευνας, πώς θα ξεχωρίσουν οι καλές ερευνητικές ομάδες, πώς θα συνεργαστούν μεταξύ τους και με διεθνή ερευνητικά κέντρα και τι ακριβώς δομή θα έχει η διεπιφάνεια μεταξύ ερευνητικών και παραγωγικών φορέων αποτελούν τα σημερινά μείζονα προβλήματα της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας.

Ενα άλλο φαινόμενο, είναι η ύπαρξη στεγανών μεταξύ των διαφόρων Ερευνητικών Κέντρων και Πανεπιστημίων και καμιά φορά η καλλιέργεια μιάς νοοτροπίας αντιπαλότητας μεταξύ ιδρυμάτων αντί του επιστημονικού ανταγωνισμού μεταξύ των ομάδων και των ερευνητών του κάθε ιδρύματος. Τέτοια φαινόμενα κινδυνεύουν να αποπροσανατολίσουν την ερευνητική και πανεπιστημιακή κοινότητα και να την στρέψουν σε άγονες αντιπαραθέσεις αντί της αναζήτησης νέων μορφών ερευνητικής πολιτικής και κανόνων υλοποίησής της. Ταυτόχρονα όμως αμαυρώνουν στην γενικότερη κοινή γνώμη τον ρόλο που θα μπορούσε να παίζει η έρευνα και η ερευνητική κοινότητα στην οικονομική ανόρθωση του τόπου και δημιουργούν την εντύπωση ότι πρόκειται απλώς για άλλη μία περίπτωση συντεχνιακών ανταγωνισμών.

Σε μία μικρή χώρα, όπως η Ελλάδα, δεν υπάρχει πάντα η πολυτέλεια της διαίρεσης και της αμοιβαίας καχυποψίας. Σήμερα η ελληνική ερευνητική κοινότητα θα κληθεί να διαχειρισθεί κοινοτικούς πόρους ιδιαιτέρως υψηλούς σε σύγκριση με το παρελθόν είτε από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, είτε από τα ανταγωνιστικά Προγράμματα. Για να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα και απορροφητικότητα των πόρων θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία των ερευνητικών φορέων αντί της αντιπαλότητας, σύνδεση με την παραγωγή αντί της αποξένωσης, και διαφανής αξιολόγηση της ποιότητας της έρευνας του κάθε κέντρου και του κάθε ερευνητικού έργου.

Με τον τρόπο αυτό θα έχουμε και εμείς συμβάλλει όχι μόνο στην ενίσχυση και επέκταση της ερευνητικής δραστηριότητας στη χώρα μας αλλά θα έχουμε πετύχει και τις καλύτερες προϋποθέσεις για την διαρκή βελτίωση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας της ελληνικής παραγωγής.

Η πρόκληση της οικονομικής ανάπτυξης απαιτεί σήμερα την μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα και στην πρόκληση αυτή πρέπει να απαντήσουμε με επιτυχία.

Σας ευχαριστώ

presid.doc